

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת בבא קמא

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיו.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :
גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובכ"א
טל : 571-2016 (02)

פ"י הגזול ומאכיל

גמ' קיא : - קיג.

לפני יאוש אכלו אחר - רב חסדא ורב - מזה או מזה גובה [עדיין ברשותי' דמריה]
רמי ב"ח - פטור [אשר גזל - כעין שגזל] אא"כ יש לו אחריות נכסים
אחרי יאוש - אכלו אחר - פטור [כעין שגזל] וגובה מקרקע דגזלן
הוריש לבניו - רמי ב"ח ורבי - פטורין [רשות יורש כלוקח]
חוץ מדבר הניכר לרבים (אפי' מטה ושולחן) [כבוד אביהן]
רבא ורב חסדא - חייבין אא"כ אכלום (רש"י - לאחר מיתת אביהן) ולא הניח אחריות נכסים
יורשין א"צ להחזיר רבית [רמי ב"ח אליבא דרב אדא ב"א - כרשות לוקח, רבא - טעמא דקרא דנחי
בהדך - בנו לא הוזהר]
גזילה קיימת ביד יורשין (לרב חסדא לאחר יאוש, לרב"ח לפני):
גדולים חייבים אא"כ טענו שאביהם שילם
קטנים - סומכוס - פטורים [לרש"י - מחוסר גוביינא ואינם בני דינא]
רבנן - חייבים [לרש"י - ברשות דמרה] אא"כ אכלום [מזיק פטור]
רבא - יורשי שואל פטורים מאונס [רש"י - לא קבלו שמירה] ואם יש אחריות נכסים לל"ק לרבא חייבין
[רש"י - חיוב משעת שאילה], ל"ב כר"פ - פטורין [משעת אונס]
כסבורים של אביהם וטבחוה משלמין דמי בשר בזול ($\frac{2}{3}$) אא"כ הניח אחריות נכסים [רש"י - הם במקום
אב]
לר"פ טבח בשבת - בגובה חייב ד' וה' [כר"מ דמת ומשלם קנס]
בשאלה פטור מקרן [שבת וגניבה בב"א] ומד' וה' [רבינו דרש"י - ג' וד', רש"י - גזלן]
קטן שתפס עבר, קרקע - כשיש חזקה דאביו אין מוציאין עד שיגדיל [כסומכוס - אין מקבלין עדים שלא
בפני בע"ד]
כשאין חזקה - מוציאין עד שיגדיל
מקבלין עדים שלא בפני בע"ד : הוא או עדיו חולים,
עדים מבקשים לנסוע ושלחו לו ולא בא,
כבר פתחו בדין ושלחו ולא בא ויש אגרת מב"ד הגדול (דא"א לומר אלך לב"ד הגדול)
רב, רבא להל' - מקיימין שטר שלא בפני בע"ד (לרש"י - בעדים מבקשים לנסוע), ור' יוחנן חולק [והועד
בבעליו]
ונקטינן זמן כשבקש ואח"כ ממתין בה"ב וכותבין פתיחא (שמתא) לצ' יום ואח"כ מודיעין לו אם
הוא בתוך ריחוק יום א' וכותבין אדרכתא אמקרקעי, ובאמר לא אתינא או בפקדון כותבין מיד
משמתנין עפ"י שליח ב"ד, אבל לא כותבין [מחייבו לשלם לסופר]
משמתנין עפ"י הזמנה לדין ע"י אשה ושכנים [רש"י - יעשו שליחותם] חוץ מאיתיה במתא ["שליח ב"ד
א"ל"], חליף אבבא דב"ד ["ב"ד א"ל"], לא חזר לביתו ביומיה [שכחו]
רבא - קרעין פתיחא כשציית, להל' - דאמר ציינתא
הזמנה לב"ד לגברא - בה"ב ולמחר כותבין, לאשה - פעם א' וכותבין בצפרא [מורדת - דאיתה במתה]
לא מזמנין לניסן, תשרי, עיו"ט, בע"ש (אפי' לבא אח"כ [טריד במלאכת שבת]),
בכלה לבני כלה, ל' יום קודם הרגל לבני ריגלא; ובזה"ז חיישינן לרמאי

רש"י קיא:

אכלום גובה מאחריות נכסים - רש"י - דאשתעבוד, רש"י קד: - כבוד אביהן

גמ' קיג. - קיד.

אין פורטין, נוטלין צדקה מתיבת מוכס שאין לו קצבה, העומד מאליו
אבל לוקחין עודף [לרש"י - כמציל מידו] מתוך ביתו או בשוק
להבריה מכם גזלן - משנה - לא ילבש כלאים, ר"ע - לובש [אין מתכוין שרי]
ר"ע - גזל עכו"ם אסור [גאולה תהיה לו, ר"ש חסידא - ואכלת את כל העמים אשר ה"א נותן לך - ולא
כשאינם מסורין בידך]
רבא - אבל מותר להפקיע הלוואתו [שאני עבד עברי דגופו קנוי] - לר"ע כשאין חילול ה', ולהבריה
מכם [רש"י - כהפקעת הלוואה] (ואב"י חולק [עבד כהלואה]),
ר"ש חסידא - ואבדתו מותרת [אבדת אחיך] - רפב"י - כשאין חילול ה',
שמואל - טעותו מותרת - רב כהנא - א"ל "עלך סמיכנא" (ב' לשונות ברש"י אי רב כהנא לכותי או
הפוך)
שליח דמלכא כמלכא וא"צ לטרוח לקחת מכאור"א; יכול למשכן א' אחבירו אמכס של השנה אבל לא
אשנה שעברה [כבר פרע למלך (רש"י - והמס שלו ולו אין כח)]
אסור ליקח בהמה מגוי שמזבל תוך התחום [נתערב בהמת ישראל]
ובבעלים מרדפים אחריהם אפי' חוץ לתחום
משמתנין ע"א שהעיד לכותי על ישראל בדיני דכותי שמוציאין ממון אפומא דחד
וספק במקום שסומכים על אדם חשוב כשנים אם יכול להעיד [לא מצי משתמיט]
משמתנין מוכר קרקע לגוי אמצרא דישאל עד דמקבל כל אונס מחמתו

גמ' קיד. - קטו.

הנוטל ממוכס, לסטים - משנתנו - שלו [רש"י - יאוש ושינוי רשות, גמ' לל"ב דברייטא - יאוש כדי קני
(וחסיד יחזיר לבעלים)]
ל"ק דברייטא - לבעלים [יאוש כדי (לרש"י - בלי נתינת דמים או שינוי מעשה) לא קני]
סתם לסטים - רב אשי - גוים - מייאש, ישראל - לא מייאש [אביאנו לדין]
רב יוסף - גוים לא מייאש [דייני בכח], ישראל מייאש [מימר (רש"י - אין חובטין, גזלן יכפור)]
קני ביאוש (למ"ד לא קני - ושינוי השם): חכמים - בגנב ולא בגזלן
ר"ש - בגזלן (מוכס, לסטים מזויין) ולא בגנב
עולא ואב"י - מח' בסתם אבל בידוע דמייאש לכו"ע קני
רבה - מח' אף בידוע אין יאושן יאוש
רבי - בגנב ובגזלן
המציל מנהר, מגייס, נחיל דבורים (קנין דרבנן) - אם שמע דנתיאש ה"ז שלו
ר' יוחנן ב"ב - בבעלים מרדפים אחרי דבורים נאמנת אשה וקטן המסיחין לפי תומן
שהנחיל מכאן
מסיח לפי תומו מהני לעדות אשה, נחיל [דרבנן], תרומה דרבנן, שבויה [הקילן]
להציל נחילו מותר ללכת בשדה חבירו ולר' ישמעאל בריב"ב אף לקצוץ סוכה (לי"ג שוכו דאילן) [תנאי
ב"ד] (ות"ק חולק) וישלם ההיזק
מכיר כליו וספריו הגנובים ביד אחר (לפני יאוש) - בעשוי למכור צריך שיצעק בלילה שנגנבו והיתה
מחתרת וראו בנ"א שלנו בביתו יוצאים עם חבילות ואמרי "הללו שלו" - אז נשבע הלוקח כמה
שילם וישלם לו [תקנת השוק] ויחזיר
באינו עשוי למכור ויצא שם גניבה - א"צ כ"כ (רש"י - לומר ספר פלוני)
הוכר הגנב ויכול לאישתלומי ממנו:
רב בשם ר' חייא - תובע הגנב
ר' יוחנן בשם ר' ינאי - תובע הלוקח (בחנם, ויחזיר ויפרע מגנב)
[רב יוסף - לכו"ע כרב חסדא דרצה מזה גובה ונ"מ אחרי או לפני יאוש,
אב"י - פליגי בדרב חסדא, רב זביד - אי שנוי רשות ואח"כ יאוש קני או לא,
ר"פ - מח' אי הלוקח תובע הגנב או הבעה"ב - אם עשו תקנת השוק]

אין תקנת השוק: בהוכר הגנב לרב חסדא (רש"י - חוץ מלר"פ), במפורסם לגנוב, גנב ופרע חובו, ומח': במשכון שוה בשוה ובזבינא שוה ק' בר' [רש"י - היה נותן כסף בלי החפץ] (להל' עשו), בהלוה לגנב וקיבל הגניבה ושוב הלוהו [הימני' בלי החפץ] (להל' לא)

אביי - נגנב משלם ללוקח שני מחיר דלוקח ראשון והשאר תובע השני מהראשון
רבא - מחיר דלוקח שני [תקנת השוק] ויחזור ויתבע הראשון והגנב

גמ' קטו. - קטז:

נסדקה חבית דבש ושפך יינו והצילו - זוכה מן ההפקר;
בעקל כרוך עליה (רש"י - רק מנטף מעט) ישלם שכרו (לר' ישמעאל בריב"ב - הכל) [תנאי ב"ד];
ואם אמר אציל ותשלם ייני - חייב

באין למציל הפסד ישלם רק שכרו אפי' הבטיחו הרבה [משטה אני כך]

א"א להפריש תרו"מ או לחלל מההולך לאיבוד [הפקר]
בדיעבד חל ביכול להציל ע"י הדחק או פסידא לכהן (לרש"י - אפי' פורתא [יין חדש טמא דלא חזי לזילוף])
בעקל כרוך עליה - אפי' לכתחלה

לר' נחמיה מסננת מהני לגילוי כשלא עירבו [ארס צף במקומו]

לר' נחמיה אין תורמין מן הטמא על הטמא אלא בדמאי

יין תרומה טמאה - ב"ש - תשפוך [תקלה], ב"ה - זילוף, ר' ישמעאל בר"י - בשדה/בחדש תשפך
הציל חמורו ע"מ שתשלם את שלי ישלם אפי' עלה שלו מאליו [משמיה רחיומו (רש"י - זכה מהפקר)]; לא
הציל - רק שכרו [לא עביד שליחותו]

שיירא שנתפשו עם גייס מחשבין לפי ממון, שכרו תייר (מראה דרך) אף לפי נפשות או כמנהג

חמרים (וספנים) מתנין שאם יאבד חמורו יעמידו לו אחר
אבל לא בפשע או כשביקש ממון ואשמור עמכם [רש"י - שמא לא יקנה חמור] ואפי' יש לו כבר חמור
אחר [שומר בב' עדיף]

הקלת משאוי ספינה מחשבין לפי משאוי ולא לפי ממון, או כמנהג

א' שהציל כל השיירא -

ביכולים להציל - לאמצע (רש"י - שלהם), באין יכולים להציל - הכל שלו,
ביכולים להציל ע"י הדחק - "לאמצע" (שלהם) אא"כ אמר "אציל לעצמי" הכל שלו (רש"י - שתקו = יאוש)

שותפין - לאמצע, אא"כ אמר "לעצמי" - מעכב חלקו (רש"י) [חלוקה בע"כ]
פועל (רש"י - ואין יכולין להציל) - לבעה"ב, אא"כ אמר "לעצמי" - שלו [חוזר בחצי היום]

רש"י קטו: - קטז.

לא ישקה לבהמה מים מגולים - לרש"י - שמא ישחטנה ויש סכנת נפשות

אין הל' כהכרעה שלישית -

לרש"י - כשהראשונים לא גילוי אפשרות לחילוק, אין כאן יחיד במקום שנים

גמ' קטז: - קיז:

גזל שדה ונטלוה אנסין - במכת מדינה א"ל הרי שלך לפניך
אבל חייב הגזלן באנסוה רק ההוא, הראה לבית המלך ליטול (רש"י - שלא גזלה עצמו) [גרמי], רצו של
הגזלן והראה גם זה

שטפה נהר - ר"א - חייב [וכחש וכו' - ריבה מיעט וריבוי - מיעט שטרות],
חכמים - הרי שלך לפניך [כפוי"כ - מעין פקדון דמיטלטל וגופו ממון]

אנסוהו גוים והראה של חבירו פטור אפי' אם אחר שעמדו עליו נתן להם
נטל ונתן ביד או הראה מעצמו חייב

מסר דבר דהו מנצו עלה - אביי - "דידי מסרי", רבא - משמתינן עד שמביאו וקאי בדין

הרוצה להראות לאנס - רב כהנא הרגו { ברח לר' יוחנן, נח נפשיה ואוקמיה }
 שומר שנתן פקדון לגנב - בבא לגנוב השומר - חייב חוץ מכסף פדיון שבוין [אין פדיון שבוין גדולה
 מזו], בבא לגנוב הפקדון - פטור
 חמור בספינה דבעי לאטבועי - הזורקו לים פטור [רודף]
 שבירת כלים - רודף פטור [קלב"מ], נרדף - של רודף פטור [כגופו] של אחרים חייב [אסור],
 רודף אחר רודף פטור [כדי שיציל]
 לר"א דקרקע נגזלת [וכחש בעמיתו בפקדון או מכל אשר ישבע עליו לשקר - ריבה מו"ר] קונה הגנב
 המטלטלין אגבה

גמ' קיח. - קיח :

אין להחזיר גזל, הלואה, פקדון במדבר אא"כ הודיעו דאני ג"כ רוצה לצאת למדבר
 מלוה ניתנה ליתבע בכ"מ [רש"י - ידו על עליונה], אבידה ופקדון רק במקומן
 איני יודע אם החזרתי - בתבע ליה חייב, בלא תבע (וגזלן יודע) פטור וחייב לצאת י"ש
 ברי ושמא אי לקח - רב הונא ורב יהודה - חייב [ברי עדיף]
 ר"נ ור' יוחנן - פטור [חזקת מריה] (רש"י - וישבע [לא עדיף מברי - היסת]) וחייב לצאת י"ש
 שמא ושמא - פטור אפי' לצאת י"ש

השבת גזילה:	נגנב לדעת בעלים	שלא מדעת בעלים
רב -	צריך להודיעו (חוץ מניכר לרועה)	די שמנה הצאן
שמואל -	מנין	מנין
ר' יוחנן -	מנין	א"צ מנין
רב חסדא -	מנין	צריך להודיעו [למדה לצאת - בעי שימור יפה]

ר"ע - צריך להודיעו, ר' ישמעאל - א"צ
 [מח' בלדעת ברב ושמואל ושלל לדעת ברב חסדא ור' יוחנן, רבא - כו"ע כרב חסדא ומח' בשומר
 שגנב מרשות עצמו - אי כלתה שמירתו או לו (וסגי בדעת דידיה)]
 מח' ברייתות אי הבליע הגזילה בחשבון יצא [אי מנין פוטר; בדר' יצחק - אי עשוי למשמש בכיסו
 ולמנות; נ"מ אי רמא לכיס או לידו (רש"י - לא יצא [השליך לתיבה ולא מנאן]); נ"מ אי יש לו זוזי
 אחריני בכיס (רש"י - ולא ידע כמה)]

גמ' קיח. - קיט :

אין לוקחים מרועים צמר וכו' אבל לוקחים בגדים תפורין [קנו בשינוי], חלב וגבינה במדבר
 [רש"י - דרך שהרועה נוטלן], דבר שבעה"ב מרגיש (ל"ק דרב חסדא - ד' מתוך ה' צאן, ל"ב - ד'
 מעדר קטן ה' מגדול, בבריאם אפי' ג', לר"י בייתות אפי' ב')
 אין לוקחים משומרי פירות עצים ופירות
 חוץ מאריס [יש לו חלק - אימא משלון], מוכר בפרהסיא ומפתח הגינה
 קונים מגזלן - רב - ברוב משלו, שמואל ורב יהודה - אפי' מיעוט שלו [רש"י - תלינן]
 מח' אי מותר לאבד ממון מסור [לא יהא חמור מגופו או דלמא זרעו מעליא]
 { גוזל כהורג - אפי' שילם, גרמא }
 לוקחין מנשים צמר ביהודה פשתן בגליל עגלים בשרון [רש"י - לדעת בעליהן],
 זיתים ושמן במידה (ולא במועט) (ל"ב דרש"י - ממעטן [אין דרך מכירה])
 לאבא שאול - כל דבר בד' וה' דינר [כדי לעשות צעיף] [רש"י - אינו מקפיד]

אין לוקחין מעבדים, תינוקות, דבר מרובה מגבאי צדקה
כולן שאמרו להטמין אסור
לוקחין ביצים ותרנגולין בכ"מ
גבאי צדקה לוקח מנשים דבר מועט (כפי עשרון)
מוכין משטיפה - לכובס (רש"י - והמקפיד לא הוי קפידא), מסריקה - לבעה"ב (חוץ ממ' שנהגו)
חוטין בסוף הבגד - כובס לוקח עד ב' גסין, ג' דקים, בשחור ע"ג לבן הכל
לא קצצן - רב יהודה - עולין לשיעור קשר אגודל לציצית, ויצחק בנו קפיד
סורק טלית לערבו, סרבלא (לנוי) לשתי; משה בליטות טלית לארכו, המיונא לרחבו
כר מלא מוכין, טווייה = שינוי
צמר העולה משטף מים - לעבדן
שייר חוט פחות מב' מחטין, מטלית פחותה מגע"ג - לחייט כשארין בעה"ב מקפיד
בקבלן - היוצא במעצד הקטן לחרש, בשכיר יום - אפי' נסורת דק לבעה"ב
מסתתי אבנים - שלו

הדרן עלך מסכת בבא קמא